

The logo for Tuusula, featuring the word "TUUSULA" in white, uppercase, sans-serif font, centered within a light blue, horizontally-oriented, wavy-edged shape. The background is a dark blue gradient with abstract organic shapes in yellow (top right) and pink (bottom left).

TUUSULA

Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönotto Tuusulassa

Ennakkovaikutusten arviointi pähkinänkuorossa

ennakkovaikutusten arviointi
= vaikutusten
ennakkoarviointi = ennakoiva
vaikutusten arviointi = eva
= evaus = evaaminen

- Päätösten ennakoiva vaikutusten arviointi tarkoittaa sitä, että jonkin asian valmisteluvaiheessa arvioidaan, millaisia tulevia vaikutuksia käsillä olevasta asiasta tehtävällä päätöksellä ja eri päätösvaihtoehdoilla on
 - Tarvittaessa määritellään myös mittareita, joilla vaikutuksia voidaan arvioida.
- Etukäteisarvioinnin tulokset eri päätösvaihtoehdoissa tuodaan esiin päätöksentekijöille, jotta he voivat ottaa tulokset huomioon päätöstä tehdessään.
- Ennakkoarvioinnissa valmistelija kuvaa päätöksen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia ja esittää mahdollisia vaihtoehtoisia ratkaisumalleja.
- Päätösesityksen perusteluissa tulee esittää vaihtoehtoja ja ainakin ns. nollavaihtoehto, joka on kuvaus siitä, mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä mitään.
 - Vaihtoehdot eivät poista sitä, että esittelijä valitsee kuitenkin vaihtoehtoista yhden omaksi perustelluksi esitykseksensä.
 - Päätökset voivat vaikuttaa kuntalaisiin (mm. erityisryhmiin kohdistuvien vaikutusten ennakkoarviointi), ympäristöön, yritystoimintaan, organisaatioon ja henkilöstöön, talouteen sekä kunnan strategian toteutumiseen.
- Päätäjien tulee tarkastella useita erilaisia vaikutuksia samanaikaisesti ja kokonaisvaltaisesti
 - Vaikutusten arviointi voi olla numeerista (esimerkiksi kustannukset lukuina) ja/ tai laadullista (esimerkiksi sanallinen kuvaus arvioiduista vaikutuksista, jollei asiaa pystytä numeroilla kuvaamaan).
- Päätösten vaikutuksia tulee arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä
 - Lyhyt aika voi olla esimerkiksi vuosi päätöksen jälkeen ja pitkä aika määräytyy kulloisenkin asian asiayhteydestä tai laajemmasta kontekstista.

TUUSULA

Elämisen taidetta.

TUUSULA

Miksi EVAus?

Miksi otamme käyttöön vaikutusten ennakkoarviointimenettelyn?

- Kuntahallinnossa tehtävät päätökset ovat usein mittavia ja laajoja, ja ne vaikuttavat syvästi kuntalaisiin ja kunnan talouteen.
- Mukaan päätöksentekoon tarvitaan useita erilaisia päätösvaihtoehtoja, joista päätöksentekijät voivat valita kuntalaisten näkökulmasta parhaan.
- Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tarkoitetaan päätösesitysten vaikutusten arviointia etukäteen ja se tulee kytkeä osaksi kunnan talouden ja toiminnan suunnittelun ja toteutuksen arviointiin.
- Kuntaliitto on vuonna 2011 antanut suosituksen kuntien ja kuntayhtymien luottamushenkilöille, viranhaltijoille ja valmistelijoille sekä soveltuvien osin kuntien liikelaitoksille ennakkovaikutusten arvioinnista. Myös eri toimialoilla erityislainsäädäntö velvoittaa kuntia arvioimaan myös päätösten vaikutuksia.
- Vaikutusten ennakkoarviointi -menetelmä (EVA) on hyvinvointijohtamisen työväline ja hyvä käytäntö.

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Miten EVA-mallia on valmisteltu Tuusulassa?

- Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuositavoitteet EVA-mallin luomiseksi
 - Kuntaliiton suositus vuodelta 2011
 - AVIn paimenkirje 2018
- Valmistelutyöryhmä 12/ 2019-8/ 2020 (koronakevät muutti valmisteluaikataulun)
 - Kuntatoimiala: Harri Lipasti ja Heidi Hagman
 - Kasvu ja ympäristö: Jussi Rantala
 - Sivistys: Tiina Simons
 - Yhteiset palvelut: Tuula Hyttinen
- Kunnanhallituksen seminaarit 2/ 2019 ja 2/ 2020
- Kysely EVAn tunnettuudesta ja hyödyntämisestä Tuusulassa 1/ 2020
- Toimialueiden johtoryhmien yhteiskokous 1/ 2020
- Johtoryhmien kommenttikierros 5/ 2020
- HYTE-lautakunta 5/ 2020 ja 8/ 2020
- Kunnanhallitus 8/ 2020 ja Valtuusto 8/ 2020

Ennakkoarviointi...

...tukee läpinäkyvää ja avointa päätöksentekokulttuuria

...on osa hyvää hallintoa

...jäsentää ja selkeyttää valmistelu- ja päätöksentekoprosessia

...auttaa parhaan ratkaisun valinnassa

...mahdollistaa ristiriitaisten tavoitteiden ja näkökulmien käsittelyn

...tuo esille lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutukset

...lisää valmistelun ja päätöksenteon laatua

...kokoaa yhteistyötahoja ja tiivistää yhteistyötä jo päätöksenteon valmisteluvaiheessa

TUUSULA

Elämisen taidetta.

HYÖDYT ERI TAHOILLE

VALMISTELIJAT:

- Valmistelu on avoimempaa ja järjestelmällisempää
- Yhteistyö vahvistuu ja vastuu jakaantuu
- Toimialojen välinen dialogi kehittyy
- Yhteys kuntastrategiaan terästyy

PÄÄTÖKSENTEKIJÄT:

- Eri päätösvaihtoehdot tuodaan avoimesti esiin
- Vaihtoehtoja on helpompi verrata
- Valmisteluyhteistyö ja osallisuus vahvistuvat
- Päätökset ovat vahvemmin punnittuja ja perusteltuja
- Vastuunjako selkeytyy
- Päätökset ovat kestävämpiä ja vaikuttavampia

KUNTALAISET:

- Päätösten vaikutukset kuntalaisiin ja heidän hyvinvointiansa on pohdittu kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista
- Päätösten vaikuttavuus lisääntyy
- Päätöksenteon avoimuus kasvaa
- Osallisuus vahvistuu luoden luottamusta

TUUSULA

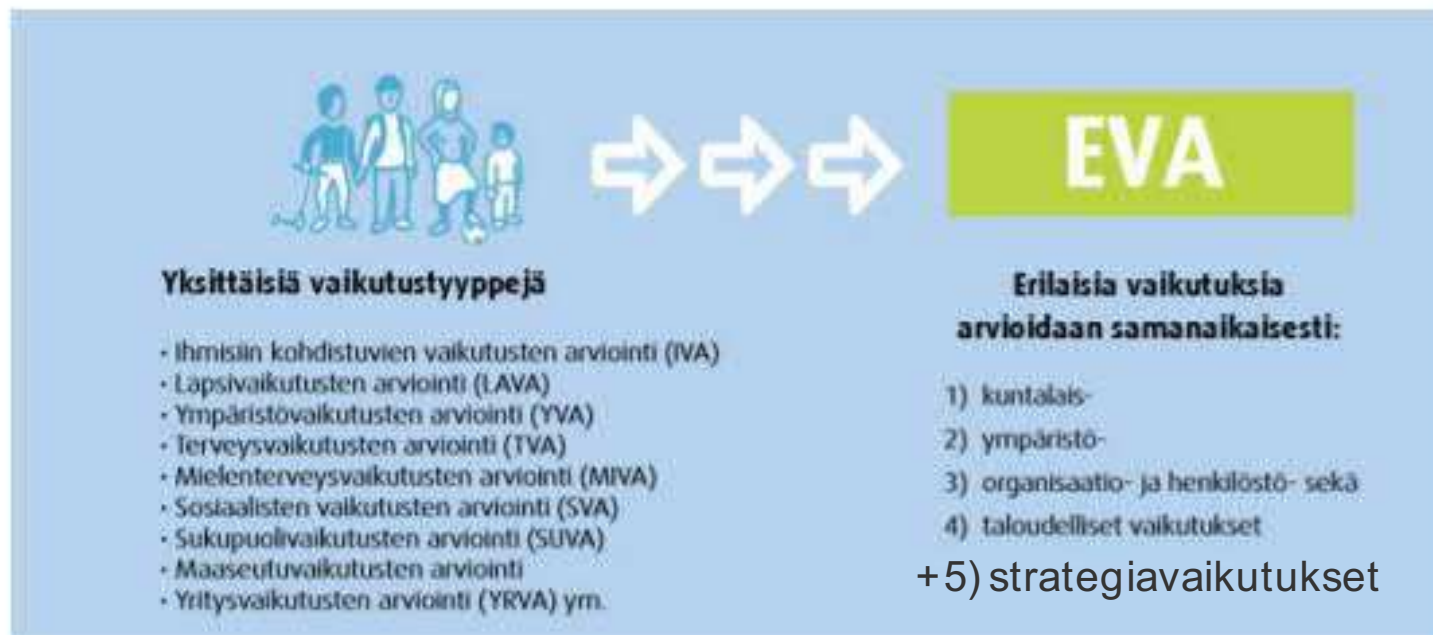
Elämisen taidetta.

Lainsäädäntö edellyttää päätöksentekoon liittyvää ennakkoarviointia, mm.

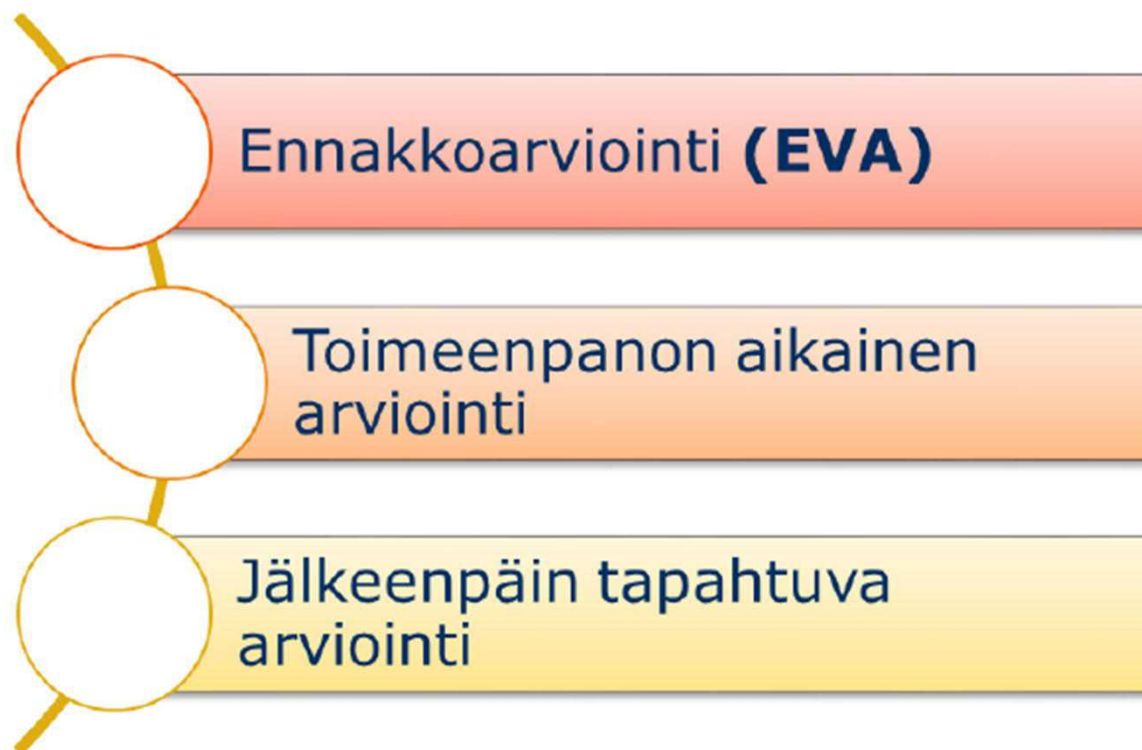
- Terveystieteiden tutkimuslaki 2010/ 1326(11§) velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin
- Tasa-arvolaki (4§) velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten sukupuolivaikutuksia
- YK:n lasten oikeuksien sopimus (3 artikla) edellyttää, että lapsia koskevissa päätöksissä harkitaan ensisijaisesti lapsen etua
- Maankäyttö- ja rakennuslaki 1999/ 132:
 - 5 § määrittää alueen käytön suunnittelun tavoitteet, jotka perustuvat vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin. Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin (9 §). Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.
- Laki ympäristövaikutusten arvioinnista 1994/ 468 (1 §) ja 2 §.
- Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 2005/ 200 (1 §)

Vaikutusten ennakkoarviointi

Arviointia prosessin eri vaiheissa: ennakoon, toimeenpanon aikana ja jälkeenpäin

TUUSULA

Tuusulan EVA-malli

Vaikutusten ennakoarvioinnin seitsemän askelta

1

Päätös ennakoarvioinnin tekemisestä

- Taustalla kunnan periaatepäätös ja linjaus mitä EVAtaan ja mitä ei
- Päätös EVAuksen laajuudesta (laaja/ suppea), aikataulusta, valmistelijoista jne.

3

Vaikutusten tunnistaminen eri näkökulmista

(jokaiselle päätösvaihtoehdolle)

- Strategiavaikutukset
- Kuntalaisvaikutukset (eri kohderyhmät huomioiden)
- Ympäristövaikutukset
- Organisaatio ja henkilöstövaikutukset
- Taloudelliset vaikutukset

5

Päätösesitysten laadinta

- Esittelijä tai esittelijät valitsevat parhaana pitämänsä ratkaisuvaihtoehdon

7

Päätöksen seuranta ja arviointi

- Sovitaan miten, kuka ja millä aikataululla tehtävän päätöksen toteutumista seurataan toimeenpanon aikana ja sen jälkeen

Päätösvaihtoehtojen muodostaminen

Vähintään 2 vaihtoehtoa:

- 0-vaihtoehto
- 1-vaihtoehto

2

Vaihtoehtojen vertailu

- Vaihtoehtojen vertailu toisiinsa
- Vertailun tulos kirjoitetaan perustelutekstiin
- Esittelijä tai esittelijät ottavat kantaa eri vaihtoehtoihin

4

Päätöksenteko

- Käsittely valmistelun kannalta keskeisissä/ päätösvaltaisissa toimielimissä

6

TUUSULA

Elämisen taidetta.

EV Aus osana valmistelua

- EVAukseen kannustaa päätösten kestävyys ja vaikuttavuuden vahvistamisen tarve, kuntalaisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen, laaja-alainen hyvinvoinnin edistäminen, tietoon perustuva päätöksenteko, päätöksistä viestiminen, niukkenevat resurssit
- Vaikutusten ennakoarviointi on osa asioiden/ päätösten valmisteluprosessia – ei erillinen prosessi tai mitään päälle liimattua
- Päätös evauksesta tehdään samalla, kun asian/ päätöksen valmistelusta tehdään päätös/ valmistelu käynnistetään
- Evaus voidaan myös tehdä asialle/ päätökselle, jonka valmistelu on käynnistynyt ennen kunnan eva-mallin käyttöönottoa. Päätös evauksen laadinnasta voidaan tehdä myös asialle, jonka valmistelussa on edetty
- Evauksen laadinnan aikataulu huomioidaan asian/ päätöksen valmistelun aikataulussa ja prosessissa – hyvin suunniteltuna ja aikataulutettuna valmistelu aika ei juuri pitene evauksen takia
- Erilaisten vaihtoehtojen käsittely ja vaikutusten jäsentäminen auttaa tulevaisuuden hahmottamisessa ja pitkäjänteisten vaikuttavien päätösten teossa -> saa aikaan usein myös säästöjä
- EVA-malli luo pohjan evausten laadinnalle – mallia kehitetään edelleen kokemusten karttuessa

Mistä asioista EVAus tehdään ja mistä asioista sitä ei tehdä?

EVAus tehdään mm.

- jos valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietylle ihmisryhmälle tai alueelle,
- silloin kun päätetään palvelua ja alueita koskevasta merkittävästä linjauksesta tai suunnitelmasta.
- Esim.
 - Poliitikat, strategiset suunnitelmat ja ohjelmat (kuten esim. viher- ja virkistysaluesuunnitelmat, pyöräilyn kehittämissuunnitelma), jotka ohjaavat operatiivista toimintaa
 - palveluiden tuottamistapaa koskevat päätökset
 - palvelujen laajuutta ja saavutettavuutta koskevat päätökset
 - rakennusinvestoinnit ja laajat peruskorjaukset,

EVAusta ei tehdä, jos kyseessä

- on yksilöä koskeva asia,
- oikaisuvaatimus,
- viran tai toimen täyttäminen,
- tiedoksi merkittävä asia,
- jo aiemmin evattu asia (jos olennaisia muutoksia, tehdään uusi evaus),
- lainsäädännöllinen/ normiohjauksen muutos,
- selvä epäkohta poistuu ja palvelu laajenee tai paranee,
- on toimeenpanoa koskeva asia,
- kriisi/ poikkeustilanne.

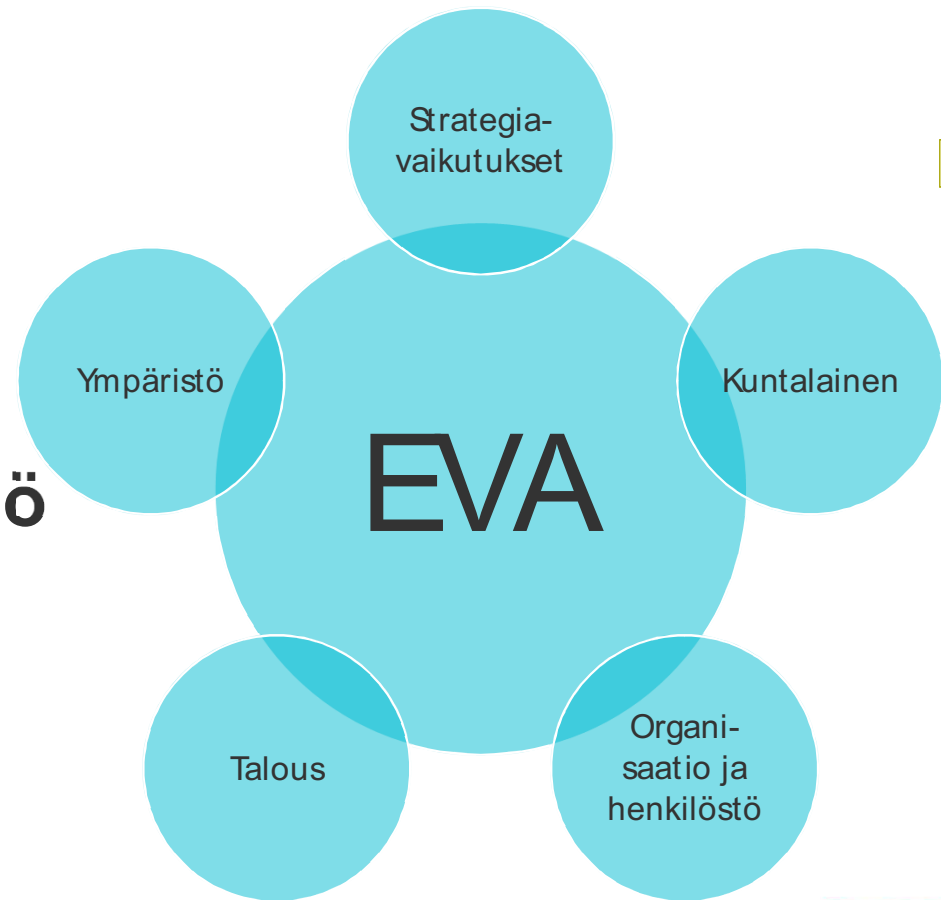
Huomio! Jos taustalla on lakisääteinen prosessi vaikutusten arvioinnista (esim. kaavat), noudatetaan sitä, täydentäen kunnan evamallin näkökulmilla.

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Viisi näkökulmaa, joista ennakkovaikutuksia arvioidaan Tuusulassa

- Kuntalainen
- Ympäristö
- Organisaatio ja henkilöstö
- Talous
- Strategia

RK2

TUUSULA

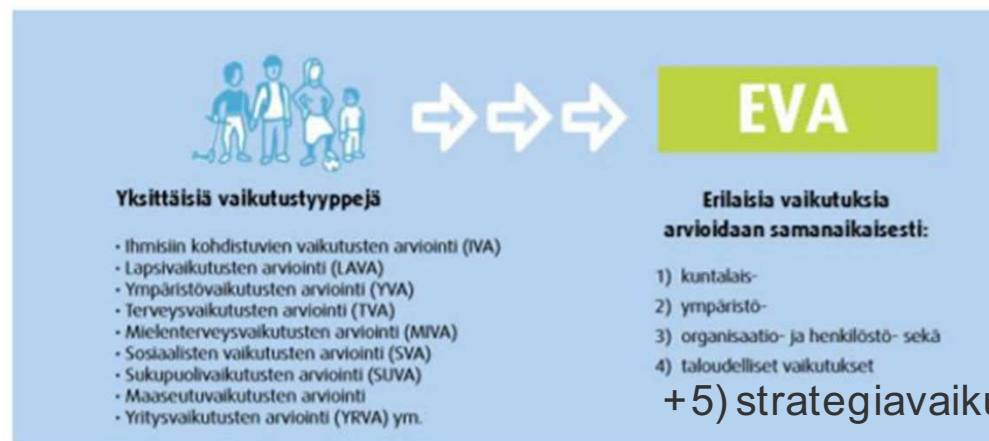
Elämisen taidetta.

Dia 15

RK2 **Palvelutuotano, prosessit?**
Repo Katja; 5.8.2020

Erilaisia vaikutuksia arvioidaan samanaikaisesti

- Vaikutusten ennakoarvioinnissa arvioidaan samanaikaisesti vaikutuksia viidestä eri näkökulmasta
 - Viidestä näkökulmasta ei voi valita esim. kolmea näkökulmaa ja tarkastella niitä ja jättää kaksi muuta näkökulmaa tarkastelematta
 - Viidestä näkökulmasta osa voi olla merkityksellisempiä valmistelussa olevalle asialle/ päätökselle kuin toiset, tarkastelu ja arviointi voi painottua näkökulmien välillä merkityksellisyyden mukaan.
- Vaikutuksia arvioidaan samanaikaisesti myös lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä

Viisi näkökulmaa

Strategiavaikutukset

Mm.

- Vaikutukset kuntastrategiaan
 - strategian päämäärät ja keskeisimmät kokonaisuudet
 - valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet
- Strategiaa teoiksi vievät ohjelmat ja strategiset asiakirjat (mm. hyvinvointisuunnitelma)

- Arviointia tehdään jokaisesta viidestä näkökulmasta
- Kunkin näkökulman osalta sovitaan, mitkä ovat arvioinnin osatekijät

Viisi näkökulmaa

Kuntalainen

Mm.

- Ihminen, asukas, asiakas, yhteisö jne. eri kohderyhmät/ roolit huomioiden
- Hyvinvointi ja terveys
- Osallisuus
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo: sukupuolten ja kieliryhmien välinen
- Ikäryhmien huomiointi: lapsivaikutukset, vaikutukset ikäihmisiin jne.
- Erityisryhmien huomiointi
- Työllisyys ja elinkeinoelämä
- Tietoyhteiskuntataidot
- Turvallisuus (sisältää tietoturvan)
- Palvelujen ja sosiaaliturvan taso, kattavuus ja saatavuus kunnan eri alueilla ja kielillä
- Jokin muu, mikä

- **Arviointia tehdään jokaisesta viidestä näkökulmasta**
- **Kunkin näkökulman osalta sovitaan, mitkä ovat arvioinnin osatekijät**

Ympäristö

Mm.

- Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys
- Maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto
- Maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintö
- Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne
- Muu, mikä

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Viisi näkökulmaa

Organisaatio ja henkilöstö

Mm.

- Keskinäiset toimivaltamuutokset
- Uudet palveluiden tuottamistavat, muutokset palveluiden tuottamisessa/ prosessissa
- Organisaation tehtävien määrä, laatu ja menettelytavat
- Henkilöstömäärä, asema ja osallisuus
- Organisaation raportointi, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet
- Jokin muu, esim. kielelliset velvollisuudet

- **Arviointia tehdään jokaisesta viidestä näkökulmasta**
- **Kunkin näkökulman osalta sovitaan, mitkä ovat arvioinnin osatekijät**

Talous

Mm.

- Kunta, yhteiskunta, yritys
- Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen
- Yritysvaikutukset: Yritysten toiminta ja niiden välinen kilpailu sekä markkinoiden toimivuus,
- Kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus
- Palvelutuotannon muutos

Laajan ja suppean evauksen eroja

	Suppea	Laaja
Valmistelijoiden määrä	Muutama	Valmistelutyöryhmä
Päätös evauksesta	Viranhaltija / toimialueen johtoryhmä	Poliittinen johtoryhmä / johtoryhmä / toimialueen johtoryhmä
Prosessin pituus	Nopea	Vie enemmän aikaa ja henkilöresursseja
Osallistuvat tilaisuudet tai kyselyt	Tietoa on valmiiksi saatavilla	Kerätään tietoa kuullaan eri ihmisryhmiä
Substanssi	Asiassa ei ole merkittäviä ristiriitoja ja näkökulmat/ osa-alueet ovat helposti tunnistettavissa	Asia moniulotteinen ja sisältää monesti myös ristiriitoja. Tuodaan laajasti esiin hyvät ja huonot puolet sekä ristiriidat
Päätösvaihtoehtojen määrä	2 (ei tehdä muutosta +tehdään muutos)	2+ (ei tehdä muutosta +muutama vaihtoehto muutokselle)
Ylin päätöksentekoeelin	Viranhaltija/ lautakunta / kunnanhallitus	Kunnanhallitus/ valtuusto

Esimerkkejä asioista ja evauksen laajuudesta (taaksepäin katsoen)

Suppea vaikutusten ennakoarviointi

- Tanssin ja sirkustaiteen perusopetuksen järjestäminen
- Metsänhakkuut ja puistometsien hoito 2020
- Maapoliittisen ohjelman päivitys

Laaja vaikutusten ennakoarviointi

- Palveluverkon uudistaminen
- Halosenniemen kehittämissuunnitelma 2018-2028
- Urheilukeskuksen monitoimihallin hallinto- ja rahoitusvaihtoehdot, alueen kokonaistarkastelu ja hankkeiden aikataulutus
- Koulujen ja päiväkotien hankesuunnitelmat, isot yksittäiset hankkeet
- Kaavoitussuunnitelma 2020 - 2024

EV Auksen laajuuden arviointi

Arvioinnin tueksi otetaan käyttöön excel-pohjainen arviointityökalu

- Jokaisen näkökulman painoarvo on 20%, vastausvaihtoehdoilla eri pistemäärät, yhteenlaskettu pistemäärä antaa osviittaa tehtävän evauksen laajuudesta, esim.
 - **Strategiavaikutukset (20%)**
 - Strategiavaikutukset
 - Ei strategiavaikutuksia
 - Vaikutuksia 1-5 (?) valtuustokauden tavoitteeseen
 - Vaikutuksia 6 (?) tai useampaan valtuustokauden tavoitteeseen
 - **Kuntalaisvaikutukset (20%)**
 - Kohdistuu yksilöön
 - Kohdistuu yhteen ihmisryhmään
 - Kohdistuu useampaan ihmisryhmään
 - **Ympäristövaikutukset (20%)**
 - Ei olennaisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin, terveyteen, viihtyvyyteen tai ympäristöön
 - Olennaisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin, terveyteen, viihtyvyyteen tai ympäristöön
 - Merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinoloihin, terveyteen, viihtyvyyteen tai ympäristöön
 - **Organisaatio ja henkilöstövaikutukset (20%)**
 - Ei vaikutuksia organisaatioon ja henkilöstöön
 - Olennaisia vaikutuksia organisaatioon ja henkilöstöön
 - Merkittäviä vaikutuksia organisaatioon ja henkilöstöön
 - **Talousvaikutukset (20%)**
 - Ei talousvaikutuksia tai vähäisiä talousvaikutuksia
 - Olennaisia vaikutuksia talouteen (euromääräiset vaikutukset tai hanke itsessään x€)
 - Merkittäviä vaikutuksia talouteen (euromääräiset vaikutukset tai hanke itsessään x€)

Käyttöön kolmiportainen
asteikko, jonka avulla
arvioidaan ja perustellaan
EVAuksen tarve ja laajuus

Ei EVAttava asia
Kevyt EVAus
Perusteellinen EVAus

Otetaan käyttöön sähköinen työväline EVAusten laadintaan

- EVA käyttöönottoa tukemaan on mallinnettu valmisteluprosessi ja sähköinen työväline ”EVA”, jotka löytyvät osoitteesta www.hyvinvointikertomus.fi

Päätösesitykset, näkökulmat ja vaikutuskohteet

i Voit lisätä, poistaa ja muokata päätösvaihtoehtoja, näkökulmia ja vaikutuskohteita. Näkökulmat ja vaikutuskohteet ovat yhteisiä kaikille päätösvaihtoehdoille. Muokkaukseen pääset klikkaamalla kohteita. Voit myös muuttaa kohteiden järjestystä raahamalla ne haluamaasi kohtaan.

Lisää vaihtoehto

Nykyiset päiväkodit - korjaukset

Kuntalainen

Ympäristö

Organisaatio ja henkilöstö

Talous

Yritysvaikutukset

Uusi yksityinen päiväkoti

Uusi kunnan rakentama päiväkoti

Sulje

5 Päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelua

Päivitetty viimeksi: 09.10.2018 14:19

Vaihtoehto	Kuvaus	
Nykyiset päiväkodit - korjaukset	Varhaiskasvatus pääsääntöisesti kunnan omana toimintana, siten että Rantalan päiväkotiin tehdään välttämättömät korjaustoimet.	
Uusi yksityinen päiväkoti	Yksityinen palveluntuottaja rakentaa uuden päiväkodin, johon asiakkaita ohjataan palvelusetelillä. Rantalan toiminta loppuu.	
Uusi kunnan rakentama päiväkoti	Kunta rakentaa uuden päiväkodin Rantalan päiväkodin tilalle.	

Lisää vaihtoehto

Eri toimijoiden roolit evaus-prosessissa

- **Esittelijä tai valmistelija vastaa ennakoarvioinnin tekemisestä**
 - Konsultoi sisältöasiantuntijaa/ oita ja ennakoarvioinnin menetelmäosaajaa/ EVA-vastaavaa
 - Nimeää EVAuksen valmistelun vastuuhenkilön (esittelijä, valmistelija tai joku muu)
 - Jos valmistettava asia koskee yhtä palvelualueita, palvelualueen vetäjä päättää, jos se koskee useampia palvelualueita toimialueen johtoryhmä päättää ja jos se koskee useampaa toimialuetta kunnan johtoryhmä päättää
 - Tekee esityksen valmistelijoista/ valmistelutyöryhmästä,
- **EVAuksen vastuuhenkilö**
 - Konsultoi sisältöasiantuntijaa/ oita ja ennakoarvioinnin menetelmäosaajaa/ EVA-vastaavaa
 - Kutsuu koolle nimetyt/ n valmistelijat/ valmistelutyöryhmän
 - Laatii yhdessä valmistelutyöryhmän kanssa evauksen valmisteluajataulun, prosessin, osallistumisen tavat jne.
 - Vastaa olemassa olevien pohjatietojen ja materiaalin kokoamisesta sekä sopii kuinka uutta materiaalia tuotetaan evausta varten yhdessä valmistelijoiden/ valmistelutyöryhmän kanssa
 - Vastaa vaihtoehtojen kuvaamisesta, vaikutusten tunnistamisesta, vaikutusten merkittävyyden arvioinnista, ja vaihtoehtojen vertailusta yhdessä valmistelijoiden/ valmistelutyöryhmän kanssa
- **Ennakoarvioinnin menetelmäosaaja/ EVA-vastaava**
 - Kuntatoimialalla työskentelevä ennakoarvioinnin menetelmäosaaja toimii toimialueiden tukena mm. evausten laadinnan laajuuden arvioinneissa sekä evausten prosessiosaajana etenkin laajoissa ja poikkihallinnollisissa evauksissa. Hän myös osallistuu evausten valmistelutyöryhmien toimintaan ja toimii linkkinä HYTE-lautakunnan suuntaan. Hän vastaa kunnan käytössä olevan EVA-työkalun kehittämisestä ja käytöstä ja sen tuesta kuntatasoisesti sekä EVA-yhteistyöstä kuntarajat ylittäen.
 - Toimialueiden omat ennakoarviointien menetelmäosaajat tukevat evausten laadintaa toimialueiden sisällä ja toimivat prosessiosaajina etenkin kevyissä evauksissa.
 - Ennakoarvioinnin menetelmäosaajat (valmistelutyöryhmä) muodostavat ennakoarviointien työryhmän. Työryhmä toimii osana kunnan HYTE-ryhmää.

Eri toimijoiden roolit evaus-prosessissa

- **Valmistelutyöryhmä**

- Laatii yhdessä valmistelun vastuuhenkilön kanssa evauksen valmisteluajataulun, prosessin sekä osallisuus- ja viestintäsuunnitelman
- Osallistuu olemassa olevien pohjatietojen ja materiaalin kokoamiseen sekä sopii kuinka uutta materiaalia tuotetaan evausta varten yhdessä valmistelun vastuuhenkilön kanssa
- Osallistuu vaihtoehtojen kuvaamiseen, vaikutusten tunnistamiseen, vaikutusten merkittävyyden arviointiin ja vaihtoehtojen vertailuun

- **Kunnan johtoryhmä**

- Evauksen lähetekeskustelu laajoissa evauksissa ja merkittävimmissä asioissa (esim. Palveluverkko)
- Poliittisen johtoryhmän ja kunnan johtoryhmän yhteiskokouksissa (kerran kuukaudessa) käsitellään strategian keskeisimpiä kokonaisuuksia, niihin liittyviä evauksia ja asioiden merkittävyyttä poliittisesta näkökulmasta

- **Toimialueen johtoryhmä**

- Evauksen lähetekeskustelu ja ohjaus yhtä toimialuetta koskevissa suppeissa evauksissa
- Valmistelun linjaukset toimialueen kannalta merkittävissä asioissa

- **Poikkihallinnolliset johtoryhmät (mm. kehittämisen johtoryhmä, HYTE-ryhmä, maankäyttötiimi)**

- Evauksen lähetekeskustelu ja ohjaus poikkihallinnollisissa evauksissa
- Valmistelun linjaukset poikkihallinnollisen yhteistyön kannalta merkittävissä asioissa

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Eri toimijoiden roolit evaus-prosessissa

- **Poliittinen johtoryhmä**

- Poliittisen johtoryhmän ja kunnan johtoryhmän yhteiskokouksissa (kerran kuukaudessa) käsitellään strategian keskeisimpiä kokonaisuuksia, niihin liittyviä evauksia ja asioiden merkittävyyttä poliittisesta näkökulmasta

- **HYTE-lautakunta**

- Hallintosääntö: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta vastaa kuntatasoisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhteistyön ohjauksesta, kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakkoarviointimenettelyn (EVA) ohjauksesta ja ohjeistuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmista sekä kuntalaisvaikuttamisen ohjauksesta.
- Käsittelee laajat evaukset substanssilautakunnan tai lautakuntien lisäksi (kuntalaisten) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta
- Seuraa ja arvioi kunnan EVA-mallin toteutumista.

- **Tarkastuslautakunta**

- Tehdyt ennakkoarvioinnit eli EVA:t kootaan kunnassa vuosittain yhteen tarkastuslautakunnan laatimaan arviointikertomukseen kunnan muun arviointitiedon kanssa, jossa arvioidaan sitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tämä on osa kunnan tilinpäätöksen tarkastusta, ja se perustuu kuntalain 71 §:ään.

- **Luottamushenkilöt/ Päätöksentekijät**

- tehtävä on käydä arvokeskustelu eri vaihtoehtoista päätöksenteon yhteydessä. Vaikutusten ennakkoarviointi ei poista päätöksenteosta arvovalintoja.
- Vaikutusten keskinäinen arvottaminen on päätöksentekijöiden tehtävä. Vaihtoehtojen paremmuus riippuu lopulta arvopohjasta ja näkökulmasta.
- Vaikutusten ennakkoarvioinnin tulokset viedään päätöksentekokoelinten käsittelyyn esityslistan/ pöytäkirjan liitteenä tai osana esittelytekstiä.
- Päätöksentekijöiden on resursoitava ennakkoarviointien tekeminen.

Suppea ennakkovaikutusten arviointi

**Päätös
ennakkoarvioin
nin tekemisestä**
(esittelijä,
toimialueen
johtoryhmä)

**Valmistelijoiden
nimeäminen**
(asian
valmistelija,
EVA-
vastaava/ menet
elmäosaaja,
tarvittavat
substanssi-
osaajat)

**Valmistelijat
sopivat**
evauksen
valmistelusta.
Arvioidaan
osallisuus- ja
viestintäsuunnit
elman tarve.

**Tiedonkeruu ja
osallistuminen**
-nykytila
-tavoitetila
-tilastot,
tutkimukset
-kyselyt
-työpaja/t

**Vaikutusten
arviointi**
Valmistelijat
jalostavat
koottua
materiaalia
ja muodostavat
päättövaihtoeht
ot ja niiden
vertailut

**EVAuksen
viimeistely ja
käsittely**
toimialueen
johtoryhmässä/
poikkihallinnollis
essa johto-
ryhmässä/ kunna
n johtoryhmässä
ja poliittisessa
johtoryhmässä

**Käsittely
päättöskenteko-
elimissä**
(lautakunta/ lau
takunnat, KH,
valtuusto)

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Laaja ennakkovaikutusten arviointi

Päätös ennakkoarvioin nin tekemisestä

(poliittinen
johtoryhmä,
johtoryhmä,
toimialueen
johtoryhmä)

Valmistelu- työryhmän nimeäminen

(valmistelija,
EVA-
vastaava/ menet
elmäosaaja,
substanssi-
osaajat)

Monialainen,
poikkihallinnolli-
sesti muodos-
tettu **valmis-
telutyöryhmä**
kokoontuu
valmistelemaan
evausta ja sen
osallisuus- ja
viestintäsuunnit-
elmaa

Tiedonkeruu ja osallistuminen

-nykytila
-tavoitetila
-tilastot,
tutkimukset
-kyselyt
-työpaja/t
-

Vaikutusten arviointi

Valmistelutyöry-
hmä kokoontuu
-jalostamaan
koottua
materiaalia
-muodostamaan
päättövaihtoehtoja ja niiden
vertailua

EVAuksen viimeistely ja käsittely

toimialueen
johtoryhmässä/
poikkihallinnollis-
essa johto-
ryhmässä/ kunna-
n johtoryhmässä
ja poliittisessa
johtoryhmässä

Käsittely päättökseen- teko- elimissä (lautakunta/ lau- takunnat, KH, valtuusto)

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Kuntalaisten osallistuminen EVAukseen

- Ennakkovaikutusten arvioinneissa on tärkeää huolehtia kuntalaisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisesta
 - Asukkaiden/ asiakkaiden osallistumisen mahdollisuuksia halutaan vahvistaa, lisätä ja kehittää Tuusulan osallisuusmallin ja strategian mukaisesti
- Aiheesta, jo olemassa olevasta tiedosta ja evauksen laajuudesta riippuen, kaikissa evauksissa ei kuitenkaan ole tarvetta kuulla kuntalaisia erikseen, vaan moninäkökulmainen viranhaltija/ asiantuntija-arvio riittää.
 - Evaus on osa normaalia valmistelua eikä kaikessa valmistelussa kuulla suoraan kuntalaisten mielipidettä.
 - Joskus vuorovaikutteinen työ valtuuston kanssa voi riittää tuomaan kuntalaisnäkökulman riittävästi esille
- Jos asukkaat otetaan mukaan ja heitä kuullaan on tärkeää että aihe:
 - 1) kiinnostaa kuntalaisia
 - 2) vastauksilla on vaikutusta, kokemus kuulluksi tulemisesta
 - 3) kuulemisprosessi suhteutetaan resursseihin
 - 4) tuloksista viestitään osallistuneille ja yleisesti
- Asian/ päätöksen kuntalaisvaikutusten laajuudesta riippuen ja mitä laajemmasta evauksesta on kysymys, sitä tärkeämpää on ottaa kuntalaiset mukaan EVAuksen laadintaan.
- EVAus-prosessia suunnitellessa tulee aina laatia osallisuus- ja viestintäsuunnitelma

Koska moninäkökulmainen evaus on uutta monissa kunnissa, osallistumisen mahdollisuuksia ollaan vasta osin ottamassa mukaan prosessiin

- Lapsivaikutuksia pohdittaessa yleisempää. Erityisryhmien ryhmien huomioinnista systemaattisempaa. Erityisryhmien näkemyksissä hyödynnettävissä järjestöjen tietämys ja osaaminen.
- Ympäristövaikutusten osalta toimitaan laissa säädetyin tavoin

Evauksista laadittava osallisuus- ja viestintäsuunnitelma

- EVAus-prosessia suunnitellessa tulee aina laatia osallisuus- ja viestintäsuunnitelma
- Suunnitelmassa otetaan kantaa kyseisen evauksen osallistumisen tapoihin ja prosessiin sekä suunnitellaan kuinka ja missä vaiheissa laadittavasta evauksesta viestitään.
 - Pohdittavana on mm. kohderyhmät, prosessin vaiheet, aikataulu ja osallistumisen tavat
- Evattavasta asiasta riippuen osallistumisen laajuudesta on hyvä keskustella yhdessä valmistelijan/ oiden, valmistelutyöryhmän, esittelijän ja/ tai asian kannalta keskeisten johtoryhmien (poikkihallinnollinen johtoryhmä, toimialueen johtoryhmä, kunnan johtoryhmä, poliittinen johtoryhmä) kanssa.
- Etenkin laajoissa evauksissa lähetekeskustelua kannattaa myös käydä luottamushenkilöiden kanssa esim. asianosaisen lautakunnan, puheenjohtajiston tai poliittisen johtoryhmän kanssa.

"Kuulutukset" tulevista ja käynnissä olevista evauksista

- Kunnan verkkosivuilla viestitään "kuulutuksin" tulevista ja käynnissä olevista evauksista ja osallistumisen mahdollisuuksista
- Vaikuttamistoimielimet, eli ikäihmisten neuvosto, vammaisneuvosto ja lapsi- ja perheasiainneuvosto, nuorisovaltuusto sekä alueelliset kehittämisverkostot kannattaa ottaa mukaan EVAusten laadintaan
- Myös järjestöt ja yhdistykset voi ottaa mukaan EVAamaan
 - Järjestöille viestitään tulevista ja käynnissä olevista EVAuksista ja osallistumisen mahdollisuuksista

Osallistumisen tavat evauksissa

Tilaisuudet ja tapahtumat:

- Erilaiset keskustelu ja kuulemistilaisuudet sekä tapahtumat joko osana olemassa olevia rakenteita tai tarpeen mukaan harkiten erillisinä
- Eri ikäryhmät huomioivien menetelmien käyttö

Kyselyt:

- Tuottavat tietoa eri vaihtoehtojen punnintaan ja rikastuttavat näkökulmia
- Ei tarkoituksenmukaista että jokaisessa evauksessa oma kysely. Tarvitaan yhdistämistä ja suunnittelua.
- Esim. yhdistetty kysely tulevien ennakoarviointien tueksi, kysymysten yhdistely kunnassa jo olemassa oleviin kyselyihin tai jo tehtyjen kyselyiden vastausten hyödyntäminen (esim. Asiakastyytyväisyyskyselyt, palautteet), kevyet täydentävät somessa toteutettavat kyselyt

Osallistumisen tavat evauksissa

Normaali palauteenanto

- Kuntalaisten/ asiakkaiden/ asukkaiden palautteet
- asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset

Lausunnot

- EVAuksen valmistelun ollessa kesken, jotta aito vaikuttamisen mahdollisuus toteutuu

Muut osallistumisen tavat?

- Osallistumisen tapoja ei ole rajoitettu ohessa esiteltyihin. Keksitkö uuden tavan? Kerro siitä muillekin!

EV Auksen valmistelijan tsekkilista

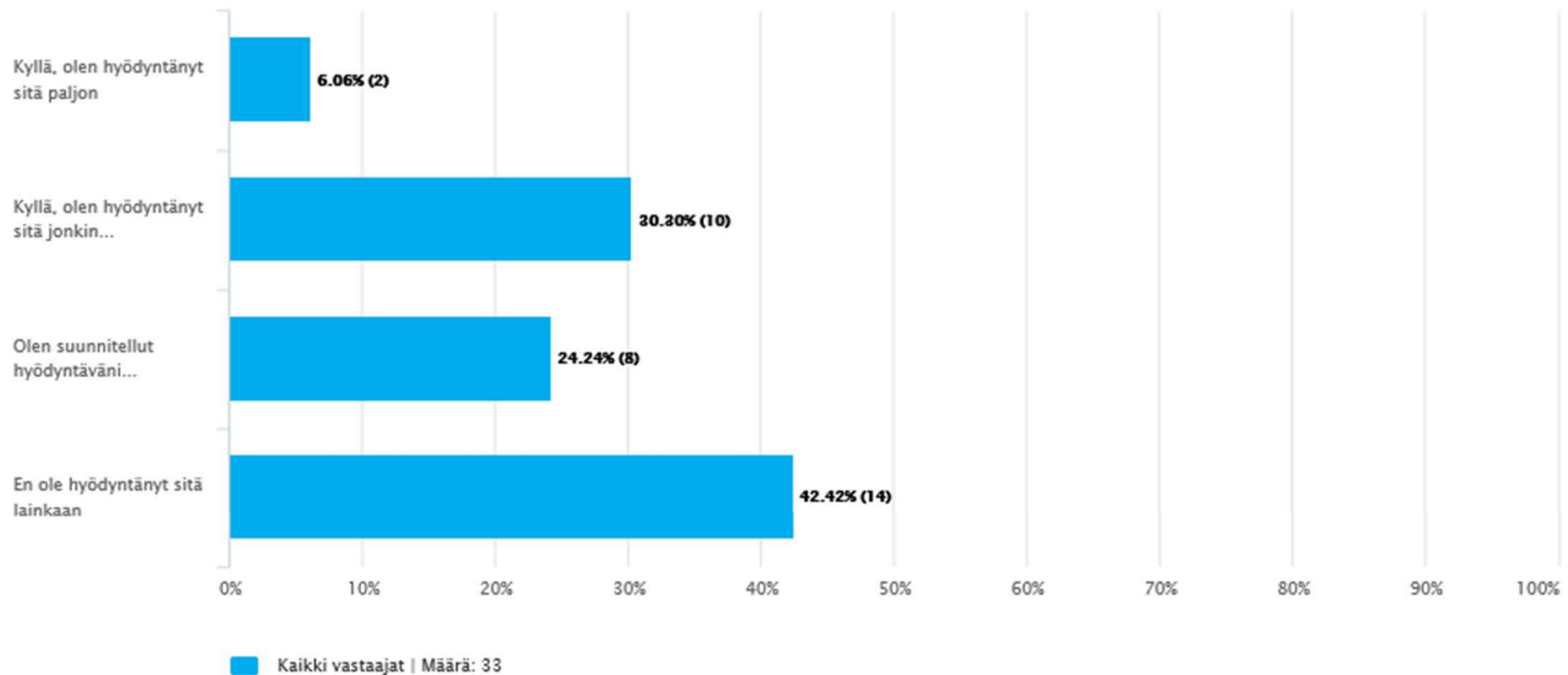
- **Onko jo olemassa olevaa tietoa hyödynnetty?**
- **Vaikutus kohteen mukaan**
 - Kohdistuuko päätös johonkin erityisen herkkään väestöryhmään?
 - Kohdistuuko päätös jollekin erityisen herkälle luontoalueelle?
 - Onko päätöksellä merkittäviä vaikutuksia johtamiseen tai työntekijöille?
 - Onko päätöksellä merkittäviä taloudellisia vaikutuksia?
- **Päätöstyypin mukaan**
 - Silloin kun lautakunta oma-aloitteisesti tekee selvityksen tai suunnitelman
 - Tarpeen mukaan, kun vastataan lausuntoihin, esityksiin tai kirjeisiin
 - Jos valmistelavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietylle ihmisryhmälle tai alueelle
- **Vaikutusten merkittävyyden mukaan**
 - Aiheuttaako vaikutus peruuttamattomia muutoksia (esim. fyysisiä tai psyykkisiä oireita tai eliölajien/ -elinympäristöjen tuhoutumista)?
 - Kuinka todennäköisesti vaikutus toteutuu?
 - Millainen on vaikutusten kohteena oleva väestö tai elinympäristö, ovatko alttiina erityisesti herkat väestö-, eliö- ja luontoryhmät?
 - Mikä on vaikutuksen kesto?
 - Mikä on vaikutuksen kohteena olevan väestön käsitys hyödyistä ja haitoista?
 - Kokeeko yhteisö haitan niin suureksi, että ne, jotka voivat, muuttavat pois?
 - Onko vaikutus peruuttamaton ja miten sitä voisi lieventää?
 - Onko vaikutus osa laajempaa vaikutusketjua tai -verkkoa?
 - Onko päätöksellä yhteisvaikutuksia tai kumuloituvia vaikutuksia? – Liittykö vaikutuksiin ristiriitoja?

TUUSULA

**EVAuksen käyttöönotto syksyllä
2020**

Oletko hyödyntänyt ennakkovaikutusten arviointia työssäsi Tuusulassa?

Vastaukset

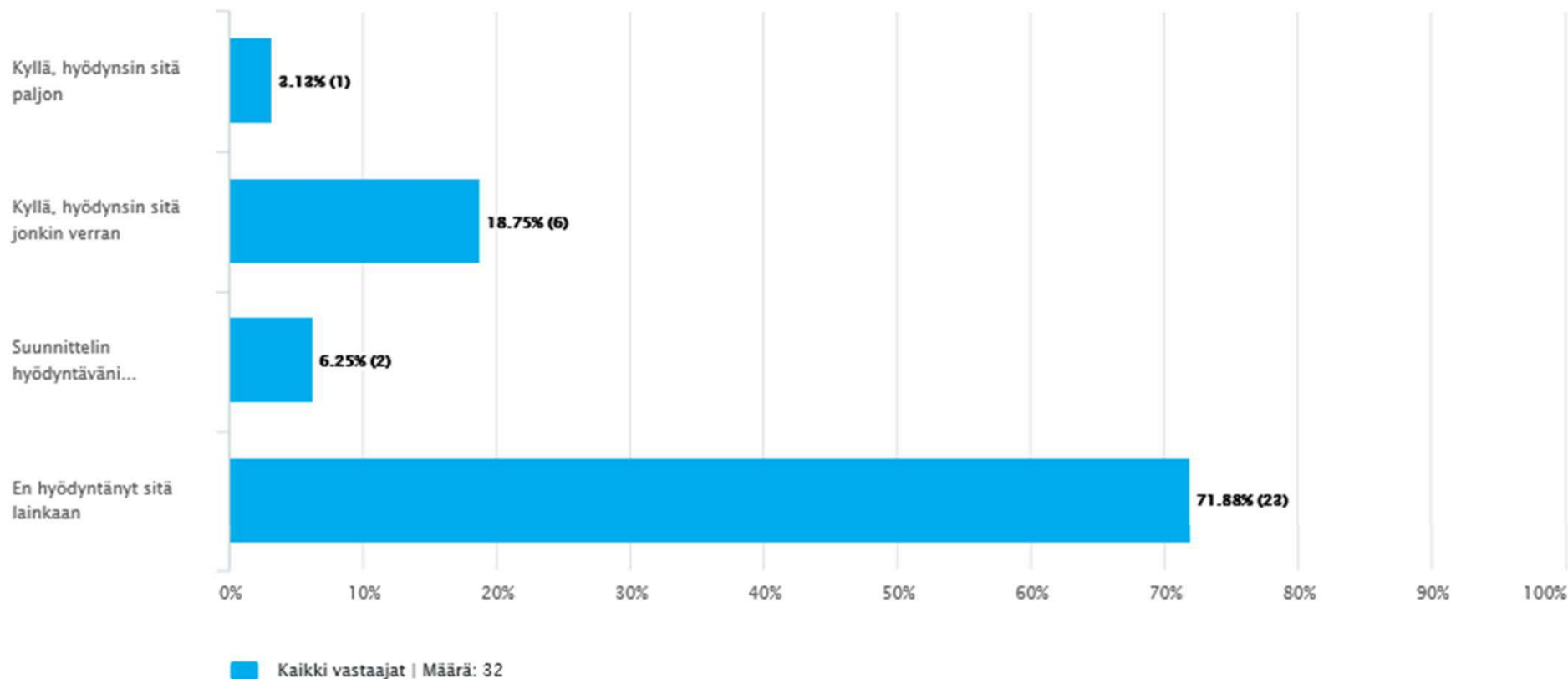

Kysely EVAn tunnettuudesta ja hyödyntämisestä Tuusulassa 1/ 2020

Elämisen taidetta.

Oletko hyödyntänyt ennakkovaikutusten arviointia työssäsi jossain muussa organisaatiossa?

Vastaukset

Kysely EVAn tunnettuudesta ja hyödyntämisestä Tuusulassa 1/ 2020

LA
Elämisen taidetta.

Miten, millä tavoin ja minkälaisissa asioissa olet hyödyntänyt ennakkovaikutusten arviointia työssäsi Tuusulassa tai aiemmin?

Muutosjohtamisen työkaluna, kun pyriään hahmottamaan uudituksen vaikutusta eri osapuolille.

Luottamustoimessa lapsivaikutusten arviointia (evailun erillislaji)

Ympäristövaikutusten arviointi

Aiemmassa työelämässä hyödynsin mm. arvioitaessa potilashoitoon käytettävien lääkkeiden valmisteturvatoimintaan liittyvissä arvioinneissa.

Kaavoista tehdään aina vaikutusten arviointi. Muiden päätösten valmistelussa olen arvioinut myös vaikutuksia, jos päätöksen ovat vähäpätöistä merkittävämpiä – edes jollakin tasolla.

Tämä on joltain osin aivan arkipäivää: Palkataanko oma työntekijä – ostetaanko työsuoritus ulkoa. Hankitaanko uusi – korjataanko vanhaa jne. Mitä päätös vaikuttaa nyt ja miten se tulee vaikuttamaan vuoden, viiden ja kymmenen vuoden kuluessa.

Joka päiväisessä toiminnassa, meidän työssä on tärkeää miettiä ja suunnitella etukäteen mitä tehdään ja mihin se vaikuttaa.

Esim. kun suunnittelimme Tiimilukio-toimintaa Tuusulan lukioon, teimme kyselyitä ja tutkimme Tiimilukion mahdollisia vaikutuksia opiskelijoiden arkeen. Arviointi on siis ollut hyvin kotikutoista, eikä perustunut mihinkään järjestelmään.

Henkilöstö vaikutukset päätöksiin

Palvelumuotoiluhankkeen yhteydessä teimme useamman eri toimintamallin ja arvioimme näiden mallien toimivuutta, vaikutusta. Ei ihan EVA- arviointia, mutta samaa ajatusta

Osana palveluverkon osa-alueiden toteuttamista.
Osana viranhaltijapäätöksiä.

Kaikki vastaajat | Määrä: 11

Kysely EVAn tunnettuudesta ja hyödyntämisestä Tuusulassa 1/ 2020

TUUSULA

Elämisen taidetta.

EVAuksen käyttöönotto Tuusulassa

- Kunnanhallituksen ja valtuuston käsittely ja EVA-mallin hyväksyntä 8/ 2020
- Koulutukset valmistelijoille
 - Syys/ lokakuussa
- Koulutukset luottamushenkilöille/ päätöksentekijöille
 - Syys/ lokakuussa
- Sähköisen hyvinvointikertomuksen EVA-työkalun käyttöönotto
 - Syyskuussa 2020

Lisätietoja EV Asta Tuusulassa

- Harri Lipasti, kansliapäällikkö
 - harri.lipasti@tuusula.fi, 040 314 3003
- Heidi Hagman, kehittämisspäällikkö, kuntatoimiala
 - heidi.hagman@tuusula.fi, 040 314 3052
- Tiina Simons, kehittämisspäällikkö, sivistys
 - tiina.simons@tuusula.fi
- Jussi Rantala, kehittämis- ja talousspäällikkö, kasvu ja ympäristö
 - jussi.rantala@tuusula.fi
- Kunnansihteeri, yhteiset palvelut